

Het schip van de hoop

**Charlotte Leysen en haar mama
op vrijwilligersmissie bij Mercy Ships**

Terwijl kinderen hier deze tijd van het jaar uitkijken naar de stoomboot uit Spanje, turen ze aan de andere kant van de wereld naar de horizon in de hoop het witte hospitaalschip van Mercy Ships te spotten. Geen cadeautjes aan boord, maar hulpverleners en broodnodige medicijnen. Ketnetwrapster Charlotte Leysen (28) en mama Rit Borremans (64) gaan mee. “Mensen denken dat ze machteloos staan, maar elk beetje helpt.”

Tekst Thalisa Devos

Foto's Ivan Put en Mercy Ships

Rit Borremans is aan haar dertiende missie als tandartsassistente op het Mercy Ship toe. Dat gigantische ziekenhuisschip wordt bemand door 450 vrijwilligers, van artsen, onderwijzers, tot water- en landbouwkundigen. De boot legt om de zoveel maanden aan in de allerarmste ontwikkelingslanden en biedt er, gratis, hun diensten aan. Sinds augustus ligt The Africa Mercy voor anker in Cotonou, Benin, waar het tien maanden zal blijven liggen. Rit ging eind oktober aan boord, begin deze maand gaat Ketnetwrapster Charlotte Leysen haar mama achterna. “Ik ben 39 jaar tandartsassistente geweest”, zegt Rit. “Toen ik met pensioen ging, wilde ik iets terugdoen. Voor de armsten. Ik ben samen met mijn man op zoek gegaan naar een doel dat we wilden steunen, maar ook naar eentje waar ik mezelf nuttig kon maken. Sindsdien, tien jaar al, vaar ik één à twee keer per jaar

uit met het Mercy Ship. Voor een totaal van drie tot vier weken per keer. Ik kan er het werk doen dat ik altijd deed: aan de tandartsstoel staan en helpen.”

Rit vertelt zonder veel tussenpozen. Charlotte moet even wachten, want Rits enthousiasme vult de kamer en het gesprek. Ze heeft het over het wat, het hoe, maar vooral ook over waarom ze al die jaren al meevaart. “Bij aankomst van het schip wordt onmiddellijk een grote screening gehouden, daarna volgen twee keer per week kleinere screenings. Die dienen om te bepalen wie het dringendst hulp nodig heeft. Het gevolg zijn onmenselijk lange, nachtelijke wachtrijen van soms wel meer dan 4.000 zieken. Kinderen, vrouwen, mensen met gigantische tumoren, ... Die screenings betekenen ook dat je niet iedereen kunt helpen. Ben je nummer 4.001, dan wordt het niets. Dat is vreselijk. Er zijn vrijwilligers die deze mensen, die bijna letterlijk uit de boot vallen, psychologisch begeleiden, maar er is een einde aan middelen en mensen. Je probeert zo veel mogelijk patiënten te helpen, daar stopt het.”

Over haar eigen ervaringen moet ze nadenken. Ze heeft al zoveel gezien. “Het overgrote deel van de mensen die je helpt,

zijn er die nog nooit een tandarts – of zelfs tandpasta – gezien hebben in hun leven. De man met een tumor die al meer dan achttien jaar aan het groeien was, vergeet ik nooit. De operatie die op het schip werd uitgevoerd, was op het nippertje en heeft zijn leven gered. Ook de jonge meisjes die hun kindje verloren hebben tijdens een gecompliceerde bevalling en incontinent zijn geworden, hebben een diepe indruk nagelaten. Op het schip gebeurt ook meer dan alleen opereren of verzorgen. Voor die meisjes worden er bijvoorbeeld ceremonies gehouden waarbij ze na hun operatie nieuwe kleren of een juweeltje krijgen, samen met anderen in hun situatie. Er is ook een HOPE-center, dat is een opvangcentrum en een revalidatieplek, waar patiënten weer op krachten kunnen komen.”

Weg van de glamour van televisie

Charlotte moest door een strenge selectieprocedure en zal meegaan als *dayworker* en instaan voor het assisteren van de dokters en de verplegers. Helpen met ontsmettingen of het aangeven van bepaalde tools, het in goede banen leiden van de wachtrijen, het opvangen van enkele patiënten of gewoon helpen koken. “Ik heb al zoveel verhalen gehoord en filmpjes gezien van mama. Elke keer opnieuw besef ik wat een verschil je daar ter plaatse kunt gaan maken. Toen ze me de vraag voorlegde of ik niet eens mee wilde, heb ik daar niet over moeten nadenken.”

Charlotte heeft in het verleden al vrijwilligerswerk gedaan voor de Damiaanactie en is intussen twee keer meegeweest, naar Congo en Nicaragua. “Vanuit mijn job als Ketnetwrapster vind ik het heel belangrijk om kinderen bewust te maken van wat er in de wereld gebeurt. Het is mijn taak om hen te tonen dat er meer is dan Samson & Gert of de glamour van televisie. Wanneer je zelf vrijwilligerswerk gaat doen, kun je hen dat vertellen vanuit eerste bron. De dingen die je met eigen ogen gezien hebt, vergeet je niet meer. Zoals die keer dat ik een week meeging op ziekenbezoek. Patiënten met lepra of tbc, kleine kinderen die twee weken wandelen naar de plek waar je op hen wacht, omdat er die dag een dokter zal zijn, ...”

Haar agenda laat het niet toe om zolang

“Hoe kan het, in onze wereld, dat mensen hun leven **volledig in handen ligt van vrijwilligers?**”

van huis te zijn als haar mama, maar elk beetje helpt. “Elke keer opnieuw worden mijn ogen geopend. Het is belangrijk om keer op keer herinnerd te worden aan het feit dat we het hier toch zo ongelofelijk goed hebben. Want het effect van wat je gezien hebt, durft al eens te vervagen met

de tijd. Als ik dan thuiskom, vraag ik me af waarover we ons druk maken, probeer ik mijn bord leeg te eten, niets weg te gooien en me niet op te jagen in het verkeer. Geen sociale media, geen ‘en wat doe jij’, geen uiterlijk vertoon. Gewoon even tot de essentie van jezelf komen.”

Actuele problemen inspireren haar om zelf iets te doen. “Veel mensen die naar het nieuws kijken zijn gechoqueerd, maar denken tegelijkertijd dat ze machteloos staan. Dat klopt niet. Iedereen kan iets doen. Zelfs al is het maar een rugzakje oude kleren naar Calais brengen. Ik hoop, door dit te doen, door Mercy Ships de aandacht te geven dat het verdient, dat we mensen kunnen inspireren. Begin waar je kunt, binnen jouw eigen mogelijkheden en capaciteiten. Doe iets goeds elke dag, al is

het voor de buurvrouw. En wees je bewust van onze overvloed.”

De enige ‘wittekop’

Deze onderneming wordt voor beiden iets heel speciaals, dat beseffen ze. “Dit wordt onvergetelijk”, zegt Charlotte. “We hebben alle twee al vrijwilligerswerk gedaan. We zijn een beetje voorbereid, maar het feit dat we dit nu zullen kunnen delen, is fantastisch. Ik herinner me dat we, toen mama voor de eerste keer vertrok in 2007,

thuis allemaal heel trots op haar waren. Ze was de eerste Belgische aan boord en de enige ‘wittekop’ tussen al die donkere vrijwilligers. Grappig ook. De blonde tandarts-assistente.”

Haar dochter voorbereiden op wat ze te zien zal krijgen, kan niet, zegt Rit. “Er zijn infomomenten, maar je weet echt niet wat er komt. Ik was 54 toen ik voor het eerst meeging. Het schip alleen al is ongelooflijk indrukwekkend. Er zijn meer dan 400 vrijwilligers aan boord, sommigen met hun

“Mensen zien elkaar overal even graag en verdriet doet voor iedereen evenveel pijn”

hele familie, de zogenoemde *longterms*, mensen die maanden, soms jaren zelfs, op het schip blijven. Er lopen meer dan 38 nationaliteiten rond en je deelt sowieso één cabine met zes personen. Het meest indrukwekkend blijven die gigantische wachtrijen. Op het moment dat je aanmeert en die massa daar ziet wachten op jou ... Dan overvalt je het gevoel: ik ben nuttig. Het is niet eerlijk verdeeld in de wereld. Wij hebben zoveel, zijn zo rijk, en die mensen hebben nog nooit een tandarts gezien. En zullen er misschien na onze passage nooit meer een zien. Hoe kan het, in onze wereld, dat mensen hun leven volledig in handen ligt van vrijwilligers?”

Charlotte laat het op zich afkomen, maar weet niet hoe ze zal reageren. “In Congo zag ik een kleine jongen met tbc die er zo erg aan toe was ... Op een bepaald moment ben ik zo hard beginnen huilen. Het overviel mij gewoon.” Over het belangrijkste dat ze door hun ervaringen geleerd hebben, zijn ze het eens. “Dat waar ook ter wereld mensen elkaar even graag zien en dat verdriet voor iedereen evenveel pijn doet. Een moeder die haar kind verliest aan deze of aan de andere kant van de wereld, dat is overal even erg. Liefde en verdriet zijn universeel.” ■

Lees de blog en bekijk de foto's van Charlotte op het schip op www.mercyships.be